

Vannområde Øyeren – elfiskeundersøkelser 2024

NJFF
Østfold

Ole-Håkon Heier, NJFF Østfold, 2024

Innhold

Innledning.....	3
Material og metoder	4
Klimatiske forhold	4
Bekkene og resultatene.....	5
Vannforekomst Bekkefelt til Øyeren i Trøgstad 002-2572-R: Indre Østfold	5
Kort beskrivelse av bekkefeltet med sideløp	5
Engerbekken.....	6
Vannforekomst Skjønhaugbekken/Frøshaugbekken 002-2566-R: Indre Østfold	9
Kort beskrivelse av bekkefeltet med sideløp	9
Frøshaugbekken	10
Vannforekomst Smalelva Trøgstad 002-17-R: Indre Østfold	16
Kort beskrivelse av bekkefeltet med sideløp	16
Østelva.....	17
Vestelva	18
Vannforekomst Teigsåa 002-3839-R: Indre Østfold, Fet (Akershus er ikke med i denne rapporten).....	21
Kort beskrivelse av bekkefeltet med sideløp	21
Teigsåa.....	22
Krokedalsbekken	23
Referanser	27
Personlige opplysninger	27

Innledning

Innlandsbekkene har stått litt i skyggen av sjøørretbekker og de store vassdragene de siste tiårene. De er imidlertid like viktige elementer for biologisk mangfold som bekker med sjøørret og laks.

De fleste innlandsbekkene er mer eller mindre påvirket av menneskelige aktiviteter. Eksempler på dette er landbruk, skogbruk, veianlegg, avløpsvann, menneskeskapt forsurening, utbygginger av forskjellige slag etc.

Forfatteren har gjennom mange år hørt utallige personer uttale at de brukte å fiske i sin lokale bekk i sine yngre dager, men at det nok er dødt nå. Gledelig nok viser det seg at det langt fra er tilfelle, selv om det mange steder også stemmer. Det er for en stor del svært lite dokumentasjon på forekomsten av fisk i bekker, og i alle fall ikke om vi går tilbake til 1950-60-70-tallet. Det er derfor viktig å dokumentere fiskeforekomstene i bekkene så snart som mulig, slik at vi kan begynne å ta hensyn til disse, og forhåpentligvis også bedre forholdene for fisken i mange bekker.

Med denne rapporten forsøker vi å samle all informasjon om forekomsten av fisk i alle bekker og mindre elver i vannområdet. I første omgang beskrives elfiske gjennomført for vannområdet i 2024, men i tillegg nevnes også ytterligere elfiskeundersøkelser og eventuelle personlige opplysninger mottatt. Rapporten kan utvides med ytterligere informasjon i årene fremover, slik at den nyeste utgaven til enhver tid er mest oppdatert.

Ørekyte fra Sønna-Frøshaugbekken (foto: OHH).

Material og metoder

Elektrofisket i direkte forbindelse med denne rapporten ble utført med et Terik Technology GeOmega FE4 apparat. Spenningen på apparatet stilles inn etter forholdene i hver bekk.

Første gangs kartlegging av bekkestrekninger gjøres i tre ledd:

1. Grundige undersøkelser av bekkens nedbørfelt og løp på kart og flyfoto. Det legges inn stasjoner på alle strekninger med potensiell vannføring de fleste år, og med mulige hindringer mellom hver stasjon.
2. Fysisk besøk på den enkelte stasjon, der forholdene undersøkes i felt.
3. Elektrofiske der dette anses aktuelt. Da påvisning av fisk er første prioritet, går vi som regel kun over strekningen en gang ved første besøk. Det gir et minimumsestimert for tetthet.

Lengden på strekningene ble stort sett målt med målehjul og gjennomsnittlig bredde anslått. Anslaget på bredde er basert på middelvannføring. Avvik fra dette står i så fall angitt spesifikt under hver bekk.

All fisk ble oppbevart i plastbøtter/kar inntil strekningen var ferdig overfisket. Vi har batteridrevne luftere for å sikre god oksygenmetning i vannet. Fisken ble fortrinnsvis gjenutsatt i øvre del av det overfiskede strekket.

Der vi har målt pH har dette blitt gjort med et Multi 3510 IDS med elektrode WTW Sentix 940.

Vi har bilder liggende for hver stasjon.

Klimatiske forhold

Det er verdt å kommentere de klimatiske forholdene i grove trekk for de siste årene før og under undersøkelsene, som et viktig bakteppe for undersøkelsene.

Vinteren 2021-2022 var nok ganske gjennomsnittlig. Våren ble imidlertid tørr i april og ut i mai, og det kom flere tørkeperioder utover sommeren og høsten. Flere mindre bekker i Østfold ble helt tørre utover i slutten av august, og tørken vedvarte nesten hele september. Fra slutten av september kom regnet i stadig økende grad, og slutten av oktober og begynnelsen av november medførte flom i de fleste vassdrag.

Vinteren 2022-2023 var også relativt gjennomsnittlig. Det kom en svært kald periode i desember, men rundt jul slo været om, og det var flere perioder med flom i januar og februar. Perioden mars-april var relativt tørr, men det ble en stor flom helt mot slutten av april. Deretter kom det svært lite nedbør de kommende ukene.

Vinteren 2023-2024 var svært variert. I slutten av august 2023 ble det satt nedbørsrekorder på ett døgn i Indre Østfold, Marker og Rakkestad, og det ble svært stor vannføring i alle mindre vassdrag. Det ble relativt kaldt allerede i slutten av oktober, men et stort snøfall med påfølgende regn ga flom i bekkene i starten av november. Fra midten av november ble det kaldere og fra starten av desember til rundt 20. januar var det vekselvis svært kaldt, ned mot -33 grader C, og store snøfall, som ga inntil 50 cm snø i skogen. Fra 20. januar ble det langt mildere og vekselvis snø, mye regn og noen kaldere kortere perioder. I mai 2024 var det tørke i bekkene, men fra juni ble det bra med vann. Til sammen utgjorde dette svært krevende forhold for yngel og ungfisk i bekker 2023-2024, spesielt de mindre bekkene. Mange mindre bekker i de tre kommunene hadde derfor mindre ungfisk/fisk enn normalt i de mindre bekkene under elfisket våren 2024.

Bekkene og resultatene

I det følgende tar vi for oss alle bekkestrekninger vi har befart og elfisket, både som direkte oppdrag for vannområde Øyeren og i andre sammenhenger i vannområdet. Bekkene er sortert i hht. nedbørfelt i Vann-nett. I tillegg angis mer presist lokalnavn om aktuelt og kommunene bekker ligger i.

Vannforekomst Bekkefelt til Øyeren i Trøgstad 002-2572-R: Indre Østfold

Kort beskrivelse av bekkefeltet med sideløp

Bekkefeltet inneholder en rekke separate bekker som alle renner til Øyeren fra øst og sør. I rekkefølge fra nord til sør i Østfold:

Lundsåa: Selve Lundsåa ser ut fra kart ut til å være navnet på de nedre 40 meterne av bekken inkludert evja i Øyeren utenfor. Fra 40 meter oppstrøms Øyeren deler bekken seg i et nordre og et søndre løp. Slik at det ikke blir misforståelser lengre ned i teksten kaller vi disse nordre og søndre Lundsåa.

Nordre Lundsåa deler seg igjen i to løp etter kun 120 meter. Det nordre går fra områdene opp mot Sætherveien. Denne strekningen er **ikke befart**. Det søndre kommer fra Båstadveien (riksvei 22) sør for fjell, og videre fra sørøst fra Stiksdalen og Langtjernet. Oppstrøms riksveien heter bekken Stiksdalsbekken. Strekningen fra rv. 22 og opp til og med sideløpet som kommer fra Langtjern, ble **befart (ikke elfisket)** sammen med Båstad grunneier JFF 9-5-22. Hovedløpet var cirka 620 meter, og sideløpet ca. 490 meter. Det var klart og lite vann. Det ble **ikke observert fisk**.

Søndre Lundsåa deler seg i to løp cirka 200 meter oppstrøms bekkedelet. Det nordre løpet kommer fra Båstadveien (rv. 22), og videre fra sørøst rett øst for Komnes. Denne strekningen er **ikke befart**. Det søndre løpet kommer også fra Båstadveien (rv. 22), ved adressene Båstadveien 1076-1082 og skogsområdene innenfor fra sørøst. Denne strekningen er **ikke befart**.

Klufterudbekken nord: Denne strekningen er **ikke befart**.

Klufterudbekken sør: Denne strekningen er **ikke befart**.

Nordvikabekken nord: svært liten bekk, uaktuell.

Nordvikabekken sør: svært liten bekk, uaktuell.

Trollerudbekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Brøsholbekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Engerbekken: På de nederste 5-600 meterne av bekken mot Øyeren er det tre områder med ganske stort fall. Disse er ikke befart. Deretter går bekken uten større fall opp til Bjørnstadveien 21-23, der det er to områder med større fall (**ikke befart**).

Herfra er det kun 270 meter opp til to kulverter (cirka 29 meter, **ikke hinder**) under rv. 22 Båstadveien, der vi befarte bekken i 2024. **Vi fant ingen fisk**. Herfra er det rundt 3000 meter til utløpet i Øyeren.

Oppstrøms Båstadveien er det tre veikryssinger på kun 70 meter bekk, disse er **ikke befart**. Herfra går bekken opp til Torpveien (176 og 168), med en landbrukskryssing underveis (**ikke befart**, cirka 665 meter oppstrøms Båstadveien).

Herfra fortsetter bekken 230 meter før den mottar vann fra et sideløp fra øst. Vi **befarte bekken nedstrøms dette sideløpet i 2024**, ved Torpveien 168, men det var lite vann og **det så lite aktuelt ut for fisk**.

Hovedløpet fortsetter her lukket under landbruksområder ca. 95 meter, før den går under Torpveien (8 meter, **ikke befart**), deretter åpen ca. 11 meter, og igjen er lukket under landbruksområder de neste 360 meterne. Herfra henter den vann fra myrområder 700-1400 meter lengre mot nord. Det tilkommer også et sideløp fra nordøst på rundt 1000 meter.

Sideløpet fra Torpveien 132-134 mot øst er åpent opp til Torpveien (255 meter), og deretter lukket under denne og gårdsveien pluss et hus på Torpveien 132, men ellers åpen videre.

Eikhaugen-Gapestadbekken: svært liten bekk, uaktuell.

Ovrum/Vætebekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Dammerudbekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Aslakbybekken nord: svært liten bekk, uaktuell.

Aslakbybekken sør: svært liten bekk, uaktuell.

Tangen/Agnes/Veibybekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Agnesvikabekken: svært liten bekk, uaktuell.

Mellom-Haakaas-bekken nord: svært liten bekk, uaktuell.

Mellom-Haakaas-bekken sør: svært liten bekk, uaktuell.

Haakaasbekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Sandsbekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Raknerudbekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Skofsrudbekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Gimmingsrudbekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Rud-Østbybekken: Denne strekningen er **ikke befart**.

Engerbekken

Stasjonene er omtalt i rekkefølge fra nederst i bekken og deretter videre oppover. Det er ikke registrert fisk i bekken på artskart.no utover det som fremkommer av elfiskeundersøkelser i denne rapporten.

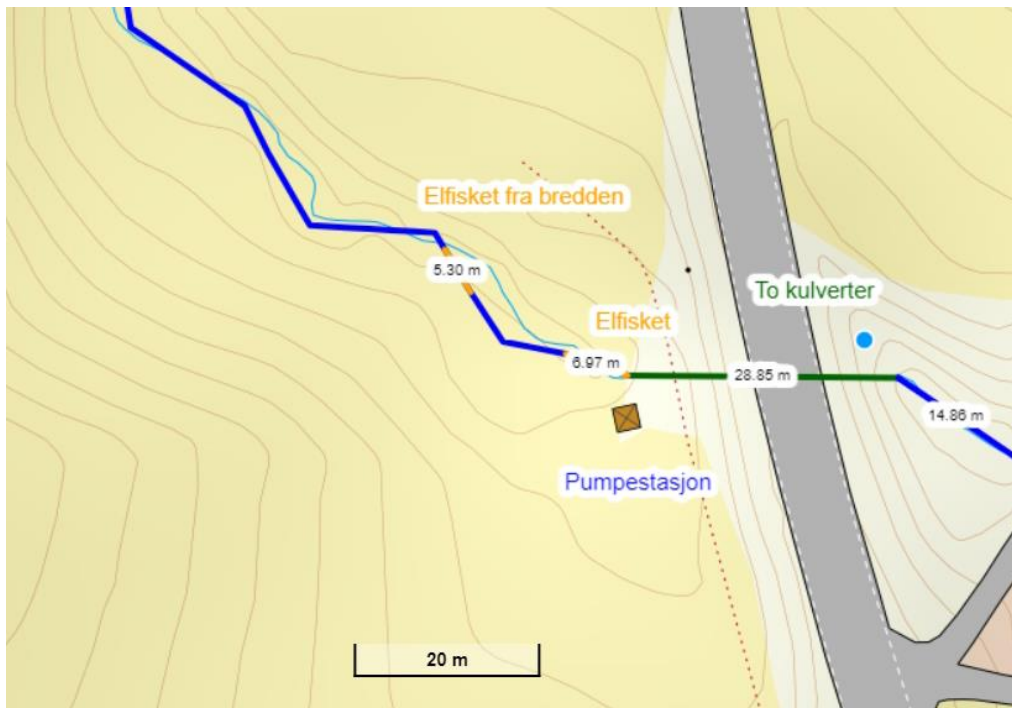
Nedstrøms Båstadveien rv. 22, sørvest for Enger

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024. Bekken gikk gjennom beite på sørsiden av Enger. Der var det variabelt med høyere kantvegetasjon. Bunnen besto av svært

mye leire/silt, i en slik grad at det for det meste var umulig å gå i bekkeløpet, bare godt oppe langs bredden. Bekken var grunn, uten markerte kulper (maksimalt dyp på 30 cm). Bredden var gjennomsnittlig 0,75 meter. Vannet var klart.

To store plastrør under veien utgjorde ikke noe vandringshinder for eventuell fisk. Opp mot disse rørene lå det litt leirefylt grus som gjorde det mulig å gå noen få meter opptil kulvertene. Det ligger en avløpspumpestasjon med overløpsrør til bekken rett nedstrøms rv. 22.

Vi fisket to strekninger på 5+5 meter nedstrøms kulverten. Vi verken så eller fanget fisk.

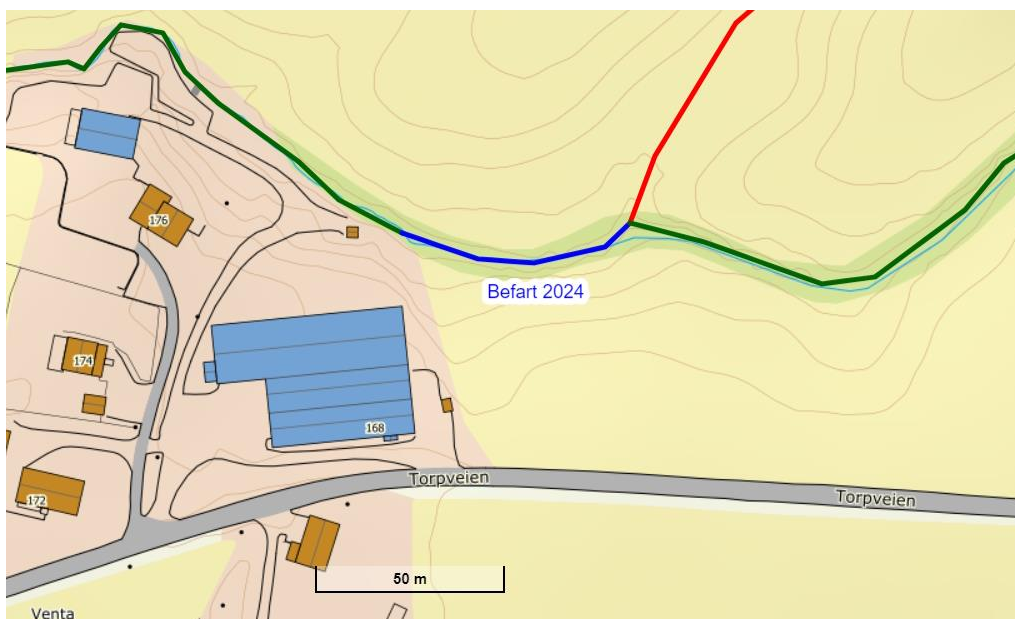

Figur 1 Tydelig stor transport av leire/silt ved utløpet av rør nummer to under Båstadveien.

Ved Torpveien 168

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024. Det var lite og klart vann. Bekken hadde lite fall, og stort sett leirebunn. Den så svært lite aktuell ut for fisk, så vi elfisket ikke. Vi observerte naturlig nok heller ikke fisk.

Forslag til tiltak

- Det er (minst) tre potensielle vandringshinder for fisk nedstrøms stasjonene som ble elfisket i 2024 (og vi ikke fant fisk). Det bør kartlegges hvor langt opp det finnes fisk (og i så fall hvilke arter) i vassdraget. Det ville også vært ønskelig å fått vite av lokale hva de vet om utbredelsen av fisk i vassdraget i tidligere tider.
- Det er åpenbart stor utvasking av jord fra landbruksområdene i nedbørfeltet, så det bør gjøres mest mulig tiltak for å hindre avrenning.
- Det er dårlige eller manglende kantsoner langs bekken i mange områder der det er dyrket mark. Her er det stort forbedringspotensiale.

Vannforekomst Skjønhaugbekken/Frøshaugbekken 002-2566-R: Indre Østfold

Kort beskrivelse av bekkefeltet med sideløp

Frøshaugbekken: Bekken munner ut i Øyeren sør for Kaninøya. De nedre 400 meterne kan sies å være en del av Øyeren, da det er ei evje som oversvømmes ved høyere vannstand i Øyeren.

Det er en del fall ned mot denne evja, men vi har **ikke befart** strekningen. Herfra går bekken cirka 2625 meter uten større fall opp til gamle Skjønhaug renseanlegg (Karoline Sandviks vei 18) og en kulvert under Karoline Sandviks vei. Kulverten er rundt 15 meter lang. Her kalles bekken for Sønnabekken. Her **elfisket vi i 2024, og fanget en god del ørekyte**.

Fra kulverten fortsetter bekken videre oppover cirka 960 meter, der den på slutten har to større fallområder (**ikke befart**). Herfra går bekken gjennom to rensedammer før den går under rv. 22. Dammene inkludert bekkestrekningen mellom og oppstrøms disse mot kulverten er ca 110 meter. Her **elfisket vi i 2024, og fanget mye ørekyte**.

Kulverten under rv. 22 er rundt 35 meter lang, før den er åpen en knapp meter i et dypt hull oppstrøms rv. 22. Bekkens hovedløp fortsetter herfra videre lukket under landbruksområder cirka 135 meter langs rv. 22 mot nordøst, før den igjen er åpen cirka 200 meter videre. Her **elfisket vi i 2024, og fanget en del ørekyte**.

Herfra er igjen bekken lukket 125 meter (rett vest for Kolbjørnrud), før den er åpen i 245 meter, igjen er lukket i cirka 80 meter og er åpen igjen øst for Lybekk, der løpet går vekk fra rv. 22 og endrer retning mot sørøst. Vi **elfisket begge disse åpne strekningene i 2024, men fant ikke fisk**. Rørlukkingen på 125 meter er **sannsynlig vandringshinder**.

Her skifter bekken navn til Skvalderbekken og blir såpass liten at den nok er ganske uaktuell for fisk, om ikke det finnes noen større kulper eller holer lengre opp. Bekken er åpen cirka 900 meter før den går i en kulvert (ca. 20 meter) under Sluppenveien. Deretter er det åpen i cirka 395 meter før den går under en sidevei til Sluppenveien gjennom en kulvert (ca. 11 meter). Herfra går bekkeløpet noen hundre meter videre opp til Myrene.

Frøshaugbekken sidebekker:

- **Sidebekk Voll-Åsgård-Skjønhaug øst.** Det går av et løp mot sørøst nedstrøms kulverten ved Karoline Sandviks vei. Denne kommer fra tre dammer anlagt i forbindelse med renseanlegget. Disse ligger rundt 370 meter lengre mot sørøst. Vannet kommer her fra Voll, Åsgård og Skjønhaug øst (Kirkeng). **Vi elfisket nederst i bekken i 2024, men fant ikke fisk**.

- Det kommer også sidebekker på mer enn 1000 meters lengde minst 4 steder til. To fra Skjønhaug, som kommer inn nedstrøms rv. 22, en fra Gopperud oppstrøms rv. 22, og en fra Løken nord for rv. 22.

Frøshaugbekken

Stasjonene er omtalt i rekkefølge fra nederst i bekken og deretter videre oppover. Sidebekker tas etter hovedløpet. Det er ikke registrert fisk i bekken på artskart.no utover det som fremkommer av elfiskeundersøkelser i denne rapporten.

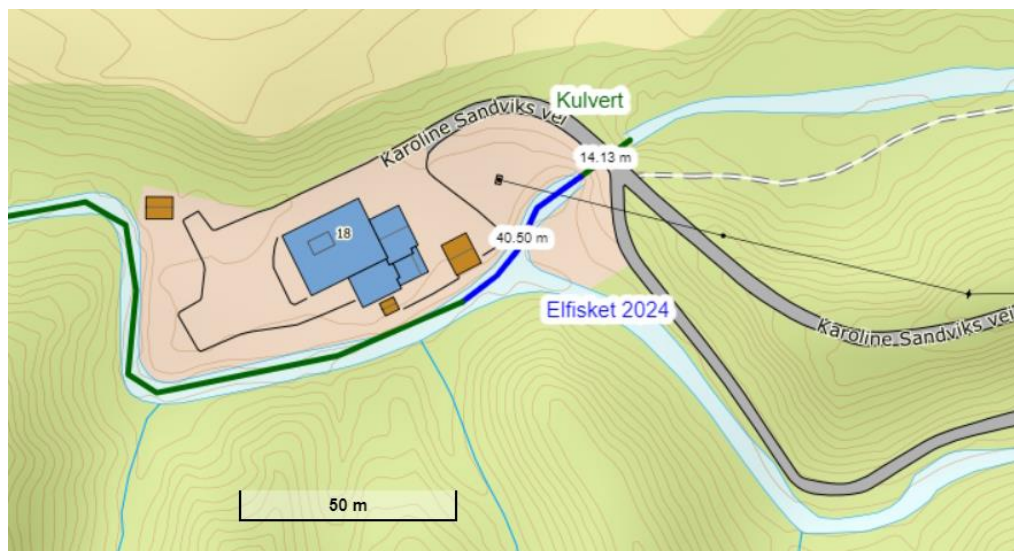
Karoline Sandviks vei 18

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Bekken gikk stort sett i skog, og var sakteflytende, 3 meter bred og opptil 70 cm dyp der det ble vadet. Det var anlagt en grusterskel ved renseanlegget og det var bra med grus på bunnen nedstrøms kulverten og ved renseanlegget. Grusen var ikke naturlig. I tillegg var bredden bygget med stein og grus. Det var imidlertid også stedvis mye leire/silt, og denne var såpass løs at man sank langt ned. Det var dermed bare deler av bekken som man kunne vade, men rekkevidden på elfiskestaven var god nok til at man fikk dekket det meste.

Den store plastkulverten under veien utgjorde ikke noe vandringshinder for eventuell fisk. Vannet var farget og med siktedyp på inntil 40-50 cm. Det var lav vannstand.

Vi elfisket en strekning på 40 meter nedstrøms kulverten. Vi fanget **mye ørekyte**, men ingen andre arter.

Rensedamner nedstrøms rv. 22/Båstadveien

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Bekken gikk gjennom landbruksområder på sørsiden av riksvei 22/Båstadveien. Det var ganske bra kantsone, men det var kun få år siden den for det meste hadde blitt fjernet. Det var videre blandede, fine bunnforhold og vekslende strøm.

Kommunen har tidligere anlagt to sedimentasjonsdammer her, og hadde satt opp informasjonsskilt (som nå var ganske slitent) om Trøgstad rensepark. I hvilken grad disse dammene følges opp er usikkert, men de var fortsatt mer enn 1 meter dype (det gikk ikke å vade der).

Bredden på bekken nedstrøms dammene var gjennomsnittlig 1,5 meter. Her var det også kulper med dyp ned mot 0,7 meter. Vannet var relativt klart, men åpenbart til tider påvirket av avrenning fra landbruk.

Kulverten under riksveien utgjorde ikke noe vandringshinder, og besto av ett stålrør med diameter på rundt to meter.

Vi elfisket to strekninger. Den nedre var 40 meter lang nedstrøms den nedre dammen, den øvre var 10 meter lang oppstrøms den øvre dammen. Vi fanget **mye ørekyte**.

Figur 2 Trøgstad rensesepark virker unektelig litt glemt om man ser på skiltet.

Hovedløp øst for Løkenveien

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Fra der riksvei 22 krysser bekken går den i rør under landbruksområder cirka 340 meter videre oppover, før den er åpen cirka 200 meter. På dette åpne strekket går renner bekken med jevn strøm i ei «grøft» med mudderbunn. Det er lite kantvegetasjon, for det meste gress og noen busker. Området er sannsynligvis utsatt for oversvømmelser, da det ikke er dyrket mark på sidene. Bredden var gjennomsnittlig 0,6 meter. Dypet ble anslått til å være 0,4-0,8 meter. Vannet var rimelig klart, men tydelig påvirket av landbruksavrenning.

Vi fisket en strekning på 20 meter i den nederste delen av den åpne bekken. Bekken ble fisket fra bredden da bunnen virket lite trygg for vading. Vi fanget **15-20 voksne ørekyter**.

Figur 3 Første ørekyte fanget i Frøshaugbekken øst for Løkeneveien.

Hovedløp øst for riksvei 22 og vest for Kolbjørnrød

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Fra den lille dammen øverst på strekningen i hovedløpet øst for Løkenveien, går bekken igjen i rør cirka 115 meter. Deretter går bekken åpen cirka 250 meter før den igjen er lagt i rør. På dette åpne

strekket går bekken for det meste i skog, med en god blanding av roligere partier og lette strykområder. Bunnen består av leire der strømmen ikke er sterk, og av fjell og stein der det strømmer mer. Det er store mengder nedfalne trær i bekken. Bredden var gjennomsnittlig 0,5 meter, men det var tydelig at det i kortere perioder var betydelig mer vann. Vannet var klart, men preget av landbruksområdene oppstrøms.

Vi fisket en strekning på 50 meter på den øvre delen av bekken. Vi verken så eller fanget fisk. Gitt at bekken så ut til å ha gode forhold for ørekyte, som vi fant lengre ned, er det sannsynligvis et vandringshinder på strekningen i rør nedstrøms.

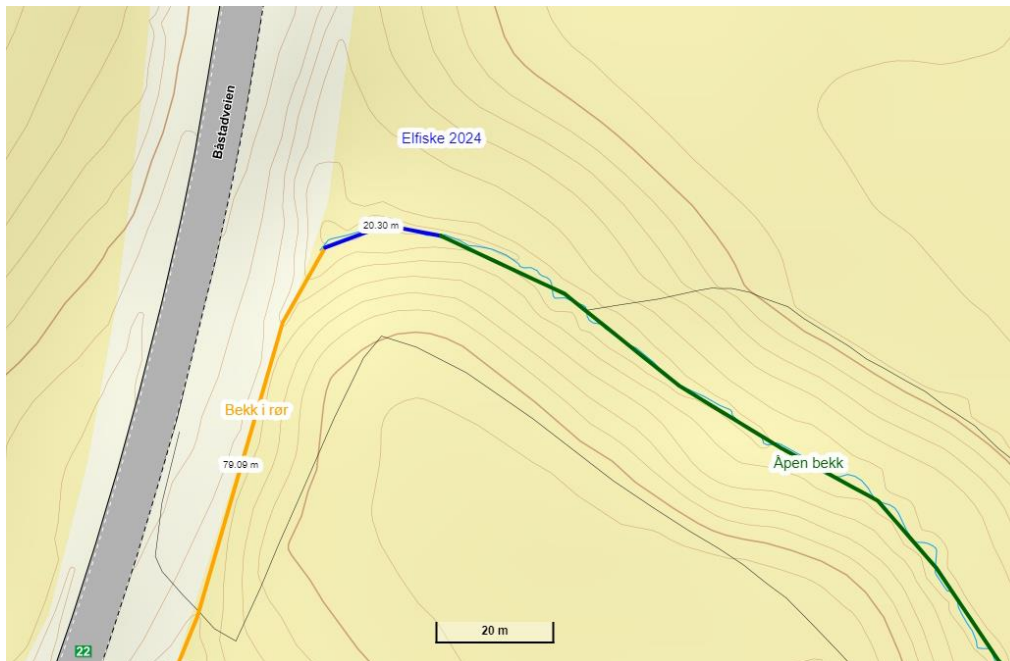
Hovedløp nedre del av Skvalderbekken sør for avkjøring til Båstadveien 126/128

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Bekken gikk gjennom et gresdekket område mellom landbruksområder. Det var stedvis høyere kantvegetasjon, men for det meste gress. Bekkeløpet bar preg av at vannføringen tidvis gikk raskt høyt opp. Bekken (i området vi gikk) var grunn, uten markerte kulper (maksimalt dyp på 30 cm). Bredden var gjennomsnittlig 0,30 meter. Vannet var klart.

Vi fisket en strekning på 20 meter nederst i bekken. Strekningen ble avfisket fra bredden da bunnen var svært løs silt/leire. Lengre opp var også bredden så ustabil at det ikke var mulig å elfiske i det hele tatt. Vi verken så eller fanget fisk.

Sidebekk Voll-Åsgård-Skjønhaug øst, Karoline Sandviks vei 18

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Bekken gikk langs en grusvei opp til tre gamle rensedammer fra cirka 390 meter oppstrøms og videre oppover. Bunnen besto av mye leire/silt, i en slik grad at det for det meste så ut til være umulig å gå bekkeløpet. Bekken var grunn, uten markerte kulper (maksimalt dyp på 15 cm). Det var oljefilm på vannet, og bekken så ut til å være for liten og uegnet for fisk.

Vi elfisket en strekning på 10 meter kun 10 meter oppstrøms hovedløpet. Vi verken så eller fanget fisk.

Forslag til tiltak

- Det er flere potensielle vandringshinder for fisk nedstrøms stasjonene som ble elfisket i 2024 (og vi ikke fant fisk). Det bør kartlegges hvilke arter som finnes nedstrøms hvert vandringshinder i vassdraget. Det ville også vært ønskelig å få vite av lokale hva de vet om utbredelsen av fisk i vassdraget i tidligere tider.
- Det er åpenbart stor utvasking av jord fra landbruksområdene i nedbørfeltet, så det bør gjøres mest mulig tiltak for å hindre avrenning. I så måte bør kommunen først se på de allerede anlagte sedimentasjonsdammene nedstrøms riksvei 22. Er de tømt? Fungerer de etter hensikten? Kan de forbedres?
- Det er dårlige eller manglende kantsoner langs bekken i mange områder der det er dyrket mark. Her er det stort forbedringspotensiale.
- Det er mange bekkelukkinger mellom Båstadveien og nedre del av Skvalderbekken. For biologisk mangfold ville det vært mer positivt jo mer av disse bekkene som ble åpnet. Vi så jo også av elfisket at strekningen som er lagt i rør rett vest for Kolbjørnrud var et vandringshinder for fisk.

Vannforekomst Smalelva Trøgstad 002-17-R: Indre Østfold

Kort beskrivelse av bekkefeltet med sideløp

Smalelvas nedre del: Den nedre delen av Smalelva har så lite fall at den i praksis bare er ei evje inn fra Øyeren. Strekningen er cirka 750 meter lang, og elva deler seg i to øverst på strekningen, i Østelva og Vestelva.

Østelva: Østelva meandrerer seg oppover i skog rundt cirka 3200 meter før den kommer til noen stryk/fosser nordvest for Øyestadveien 154. **Vi fanget ikke fisk nedstrøms strykene under elfiske i 2024.** Herfra fortsetter uten noen større fall ytterligere cirka 915 meter før det kommer en bratt foss nordøst for Øyestadveien 118. Det er en ny bratt foss ytterligere cirka 760 meter oppstrøms mellom Vestre Tveiten og Østre Høntorp. Vi har ikke sett videre på bekken på kart herfra.

Vestelva: Elva meandrerer mot sør uhindret mer enn cirka 4200 meter før den krysses av Øyestadveien (fylkesvei 1270, Skalkebraua, cirka 18 meter). Det kommer inn en rekke mindre bekker på strekningen, først og fremst fra vest. **Vi fanget ikke fisk oppstrøms Skalkebraua under elfiske i 2024 (men området som ble avfisket var svært begrenset).**

Cirka 565 meter oppstrøms Skalkebraua kommer det inn en større sidebekk fra øst. Ytterligere cirka 645 meter lengre opp krysses Vestelva av en traktorvei (11 meter, ikke befare). Her skifter den navn til Stuputbekken.

Stuputbekken: Bekken er cirka 1380 meter lang fra traktorveikryssingen nevnt over og opp til der bekken krysses av Slituveien (fylkesvei, 1246, cirka 55 meter). **Vi fanget ikke fisk nedstrøms Slituveien under elfiske i 2024.** Herfra fortsetter den videre sørover cirka 1820 meter inntil den deler seg i flere deler under en kraftledning. Vi har ikke sett videre på bekkene på kart herfra og oppstrøms.

Østelva

Stasjonene er omtalt i rekkefølge fra nederst i bekken og deretter videre oppover. Det er ikke registrert fisk i bekken på artskart.no utover det som fremkommer av elfiskeundersøkelser i denne rapporten.

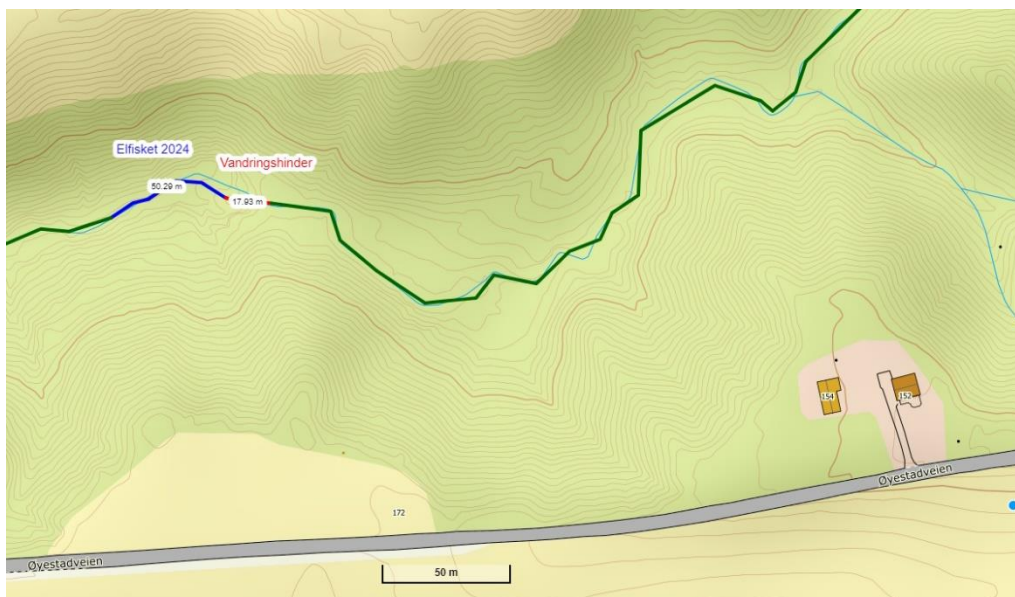
Nordvest for Øyestadveien 154

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Bekken gikk i skog, og var 2 meter bred og opptil 70 cm dyp der det ble vadet. Det er et ganske nytt hogstfelt på sørsiden av bekken. På den nederste del av strekningen som ble elfisket var det grus, stein, leire, stokker i løpet, små stryk og kulper. På den øvre delen ble det stadig mer fall, og dermed også økende andel stein, men også kulper.

Det var lav vannstand, og lett blakket vann. pH ble målt til 7,8.

Vi elfisket en strekning på 50 meter en gang nedstrøms fossene, som nok er et naturlig vandringshinder for eventuelle fisk. Imidlertid **verken fanget eller observerte vi fisk.**

Figur 4 Elfiske opp mot vandringshinderet.

Forslag til tiltak

- Stasjonen i Østelva nordvest for Øyestadveien 154 er en strekning der man kunne forvente å finne arter som stingsild, ørekyte, bekkeniøye eller ørret. Ut fra kart kan vi ikke se at det skal være noen vandringshindre i fht. Øyeren nedstrøms. Det ville derfor vært ønskelig å vite av lokale hva de vet om utbredelsen av fisk i vassdraget i tidligere tider. Stasjoner lengre opp i vassdraget bør også elfiskes, og det samme gjelder stasjoner lengre ned, dersom det er noen steder der som er det er mulig å gå (?).
- Det er åpenbart stor utvasking av jord fra landbruksområdene i nedbørfeltet, så det bør gjøres mest mulig tiltak for å hindre avrenning og kanskje fordrøye flommer ved å holde tilbake vann i overgangen dyrket mark til skog.
- Det må her bemerkes at det fra naturens side er store forekomster og dermed utvasking av leire og silt i dette nedbørfeltet.

Vestelva

Stasjonene er omtalt i rekkefølge fra nederst i bekken og deretter videre oppover. Det er ikke registrert fisk i bekken på artskart.no utover det som fremkommer av elfiskeundersøkelser i denne rapporten.

Kryssing Øyestadveien

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Bekken gikk i skog, men ble på stedet krysset av Øyestadveien (Skalkebrua). Skalkebrua er for øvrig ikke lengre noen bru, men et nylig lagt stort plastrør med to mindre rør på hver side for å ta unna flomvannføring. Det er en kraftig steinfylling rundt rørene.

På befaringstidspunktet var bekken 2 meter bred og opptil 50 cm dyp der det ble vadet. Men det var tydelig at vannføringen i bekken/elva kunne gå opp ganske voldsomt, ut fra både bekkeløpets utseende og diameteren på rørene under veien. De siste 3-4 meterne ned mot rørene var det grus og stein på bunnen, men ganske snart ble det synkeleire om man vadet oppstrøms. Bekken er ganske stilleflytende i området.

Det var lav vannstand, men fortsatt brunfarget vann med ganske dårlig sikt.

Vi fikk pga. de elendige vadeforholdene kun elfisket en strekning på 10 meter oppstrøms rørene. Disse er for øvrig ikke et vandringshinder for eventuelle fisk. Imidlertid **verken fanget eller observert vi fisk**. Ut fra kartet ser det imidlertid ikke ut til å være noen vandringshinder mellom Øyeren og dette området. Det burde dermed latt seg gjøre å påvise fisk her. Imidlertid begrenset jo bunnforholdene mulighetene for elfiske dramatisk, så det kan godt være at det finnes fisk i bekken i området. Det kan imidlertid også være at fisken ikke trives i denne elva/bekken, blant annet pga. de dramatiske vannføringssendringene som forekommer.

Figur 5 Både rørdimensjon og fyllmasser vitner om at bekken kan gå riktig stor til tider.

Stuputbekken, kryssing Slituveien

Bekken gikk i skog, men ble på stedet krysset av Slituveien (cirka 50 meter i rør under en høy fylling).

På befaringstidspunktet var bekken 2 meter bred og opptil 1+ meter dyp der det ble vadet. Bekken kan nok fort bli 1-1,5 meter dypere ved høy vannføring. Det er noe fall opp mot røret under Slituveien, og der var det både stein og grus og lette stryk. Den nedre delen av strekningen har bunn av leire/silt. Det var mye søppel i området.

Det var lav vannstand, men lett brunfarget vann med brukbar sikt (60-70cm). pH ble målt til 6,8.

Vi elfisket en strekning på 40 meter opp til røret under veien. Vi **verken fanget eller observerte fisk**.

Figur 6 Utrygg vadebunn, men mye skrot i bekkeløpet = elfiske fra traktordekk.

Forslag til tiltak

- Stasjonen i Vestelva ved kryssing Slituveien er en strekning der man kunne forvente å finne arter som stingsild, ørekyte, bekkeniøye eller ørret. Ut fra kart kan vi ikke se at det skal være noen vandringshindre i fht. Øyeren nedstrøms. Det ville derfor vært ønskelig å vite av lokale hva de vet om utbredelsen av fisk i vassdraget i tidligere tider. Stasjoner lengre opp i vassdraget bør også elfiskes, og det samme gjelder stasjoner lengre ned, dersom det er noen steder der som er det er mulig å gå.
- Det er åpenbart stor utvasking av jord fra landbruksområdene i nedbørfeltet, så det bør gjøres mest mulig tiltak for å hindre avrenning og kanskje fordrøye flommer ved å holde tilbake vann i overgangen dyrket mark til skog.
- Det må her bemerkes at det fra naturens side er store forekomster og dermed utvasking av leire og silt i dette nedbørfeltet.

Vannforekomst Teigsåa 002-3839-R: Indre Østfold, Fet (Akershus er ikke med i denne rapporten)

Kort beskrivelse av bekkefeltet med sideløp

Teigsåa: Teigsåa starter innerst i en lang nordgående evje av Øyeren i grensa mellom Akershus og Østfold. Det renner inn flere bekker i denne evja fra Akershus. Fra bekken som kommer inn utenfor Teigsåa i denne evja, er det cirka 460 meter med smal evje fra Øyeren. Fra bekkens start er det rundt 625 meter opp til en traktorveikryssing (cirka 4 meter). Herfra er det cirka 370 meter opp til en serie med fossefall, før bekken fortsetter cirka 1100 meter opp til den krysses av Båstadveien (riksvei 22, cirka 13 meter). Det er fem områder med temmelig store fall på de øvre cirka 440 meterne mot Båstadveien. **Vi elfisket nedstrøms det femte området i 2024, og fant ørekyte.** Det nedre er **naturlig vandringshindre**, og sannsynligvis også flere av de oppstrøms pluss kryssingen under Båstadveien (**ikke befart**). Siden det finnes ørekyte også oppstrøms Båstadveien må vi kunne forvente at den også

forekommer i hele vassdraget nedstrøms. Oppstrøms Båstadveien skifter bekken navn til Krokedalsbekken.

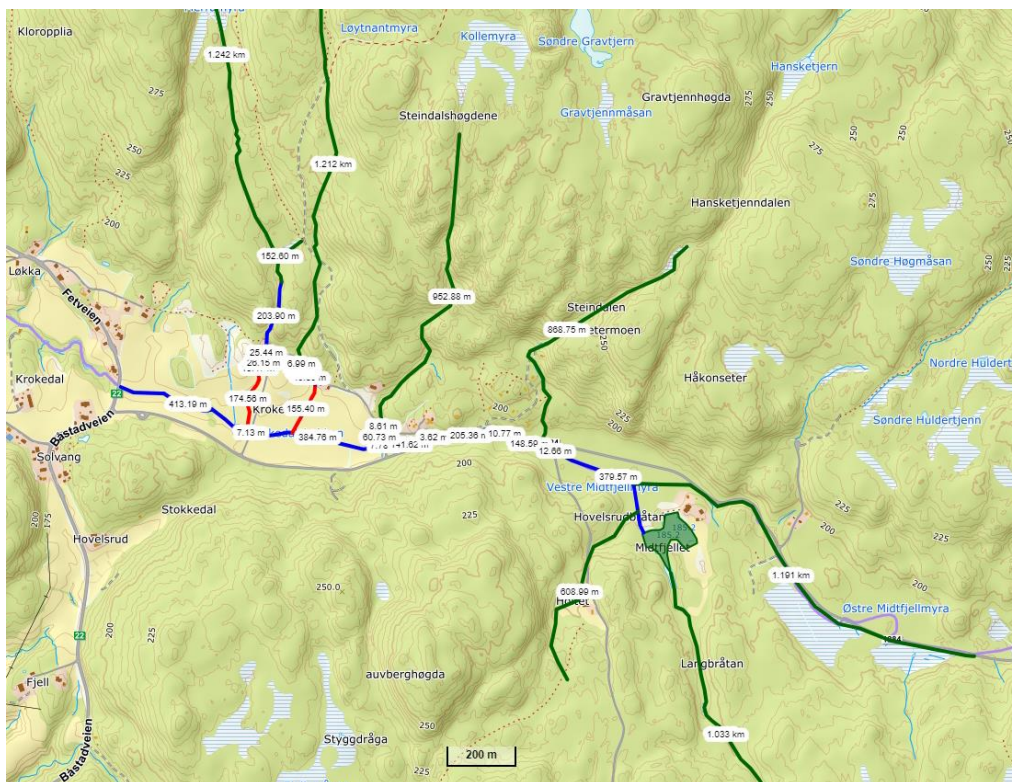
Krokedalsbekken: Fra Båstadveien går bekken åpen i landbruksområder cirka 410 meter inntil den krysses av Myrerveien (cirka 7 meter, metallrør, **ikke hinder**, grus i bunnen). Det kommer inn to større sideløp fra nord i dette området. Det ene bare 10 meter nedstrøms Myrerveien (omtrent 1700 meter langt), det andre cirka 115 meter oppstrøms veien (drøyt 1400 meter langt).

Hovedløpet kommer rett østfra, og er åpent cirka 385 meter før det krysses av veien inn Grorudfjellet 827 m.fl. (metallrør, **delvis hinder**). Rette nedstrøms denne kryssingen kommer det inn et sideløp fra nord på drøyt 1000 meter.

Herfra er bekken åpen ytterligere cirka 140 meter (**elfisket 2024, ørekyte**) før den krysses av en traktorvei (jernbru, **ikke hinder**). Videre går bekken cirka 205 meter før den krysses av veien Grorudfjellet (kulvert, 10 meter, **ikke hinder**). Strekningen ble **elfisket i 2024 og ørekyte påvist**. Rundt 150 meter lengre bort krysses den av en vei mot sør (kulvert, cirka 12 meter, **ikke hinder**). Mellom disse kryssingene kommer det inn et sideløp fra nord på nærmere 1000 meter.

Fra sideveien fra sør, går bekken knappe 400 meter videre fra et tjern på Midtfjellet. På dette strekket kommer også et løp fra øst på rundt 1200 meter. Den viktigste innløpsbekken til tjernet kommer fra sørøst og er drøyt 1000 meter langt.

Oversiktskart Krokedalsbekken:

Teigsåa

Stasjonene er omtalt i rekkefølge fra nederst i bekken og deretter videre oppover. Det er ikke registrert fisk i bekken på artskart.no utover det som fremkommer av elfiskeundersøkelser i denne rapporten.

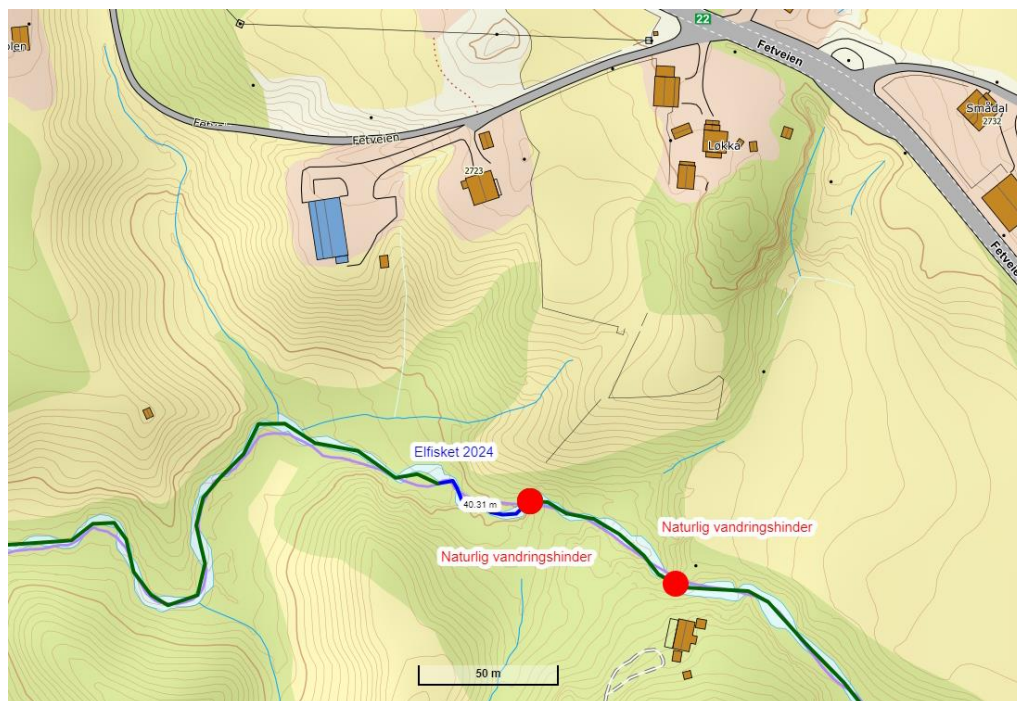
Sør for Fetveien 2723

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Bekken gikk i skog med noen tilliggende beiteområder. Det var godt habitat for fisk i bekken med mye stein og nedfalte trær. Det var god kantvegetasjon (mye løvskog), og mindre stryk avvekslende med mindre kulper. Det var imidlertid ganske lite grus på strekningen, og en del silt/leire der strømmen var roligere. Øverst var det en naturlig foss med 1,5 meters fall som er et 100% vandringshinder

På befaringstidspunktet var bekken cirka 3 meter bred og opptil 40 cm dyp. Vannstanden så ut til å kunne øke til nærmere en meter på det dypeste ved flom. Det var lav vannstand med humusfarget vann, men relativt godt siktedyp (ingen problem på gjeldende maksimaldyp).

Vi elfisket en strekning på 50 meter opp mot fossen. Vi fanget **cirka 20 ørekyter**.

Forslag til tiltak

- Det bør også elfiskes nedstrøms neste potensielle vandringshinder nedstrøms (rundt 700 meter lengre ned) for å se om det forekommer flere arter der.

Krokedalsbekken

Stasjonene er omtalt i rekkefølge fra nederst i bekken og deretter videre oppover. Det er ikke registrert fisk i bekken på artskart.no utover det som fremkommer av elfiskeundersøkelser i denne rapporten.

Sørvest for Grorudfjellet 827

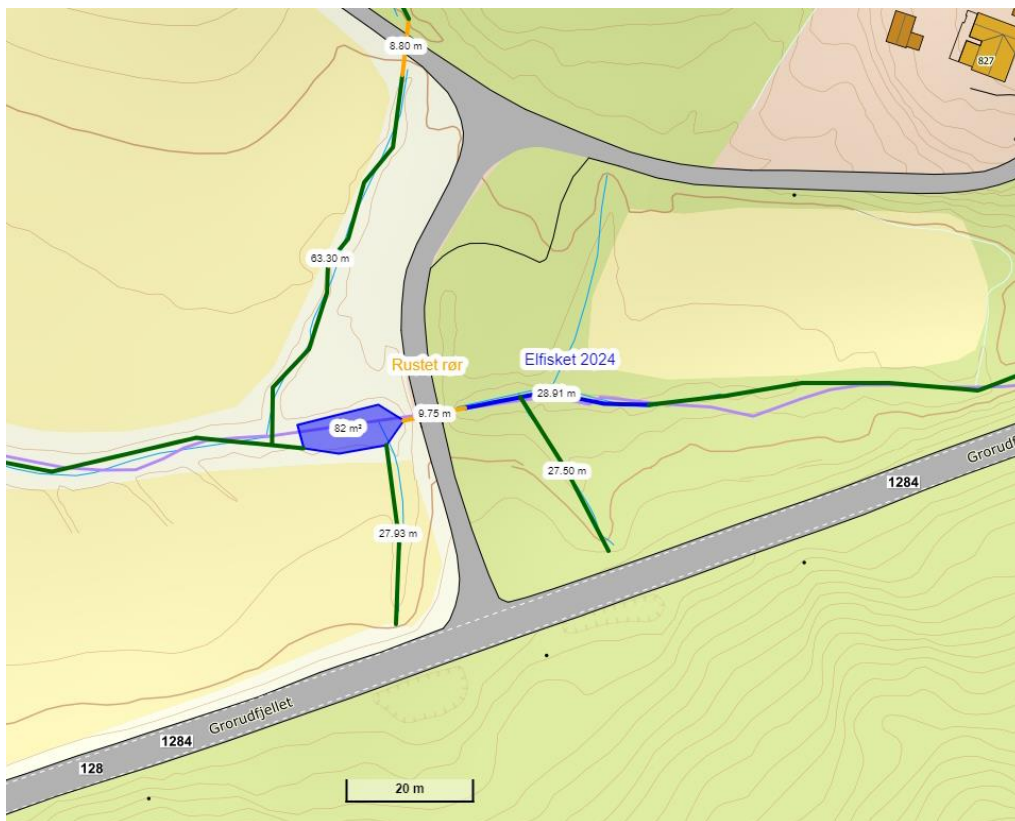
Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Bekken gikk i kanten av et jorde med skog på sørsiden. Det var bra kantvegetasjon på begge sider av bekken, og relativt godt habitat for fisk. Bunnen besto for en stor del av grus, med noen nedfalte trær i løpet. Det var lette stryk og jevn strøm.

Røret under veien er i dårlig stand (rustet metallrør), og på lav vannføring vil det være utfordrende for fisk å vandre opp, i tillegg til at de istykkerrustedede delene kan skade fisken. Nedstrøms røret er en grunn og helt åpen kulp. Løvskogen som utgjorde kantvegetasjonen, var nylig hugget.

På befaringstidspunktet var bekken cirka 1,5 meter bred og opptil 40 cm dyp. Det var lav vannstand og humusfarget vann med bra siktedyp.

Vi elfisket en strekning på cirka 30 meter oppstrøms røret under veien. Vi fanget **21 ørekyte**.

Figur 7 Istykkerrustet rør.

Sør for Grorudfjellet 815

Ole-Håkon Heier og Kristian Moseby befarte bekken i dette området 24-4-2024.

Bekken gikk langs veien Grorudfjellet med en tynn og tett stripe med løvskog på sidene, inntil den krysset under Grorudfjellet i en betongkulvert. Denne var ikke noe vandringshinder. Bunnssubstratet besto av stein og grus, og det var en del nedfalte kvister og mindre trær i løpet. Det var en del småstryk.

På befaringstidspunktet var bekken cirka 0,75 meter bred og opptil 50 cm dyp der det ble vadet. Det var lav vannstand, men ganske humusfarget vann. pH ble målt til 6,3.

Vi elfisket en strekning på cirka 40 meter opp til kulverten under Grorudfjellet. Vi fanget **5 ørekyte**.

Figur 8 Mellom veien og tett, men smal, kantvegetasjon.

Forslag til tiltak

- Tjernet på Midtfjellet bør prøvfiskes for å se hvilke arter som forekommer der.
- Det ville også vært ønskelig å vite av lokale hva de vet om utbredelsen av fisk i vassdraget i tidligere tider.
- Røret under veien sørvest for Grorudfjellet 827 bør skiftes ut og legges slik at det ikke er vandringshinder for fisk.

- Det er dårlige eller manglende kantsoner langs bekken i mange områder der det er dyrket mark. Her er det stort forbedringspotensiale.

Referanser

- Bohlin, T. et al. 1989. Electrofishing - Theory and practice with special emphasis on salmonids. Hydrobiologia 173: 9-43, 1989.
- Kart er laget på www.norgeskart.no
- Artskart.no

Personlige opplysninger

- Kristian Moseby.